

॥ ઓ શ્રીપરમાત્મને નમઃ ॥

॥ અથ દશમોઽધ્યાયઃ ॥

॥ વિભૂતિ યોગઃ ॥

શ્રીભગવાનુવાચ

ભૂય એવ મહાબાહો શૃણુ મે પરમં વચઃ ।

યત્તેઽહં પ્રીયમાણાય વક્ષ્યામિ હિતકામ્યયા ॥ ૧૦-૧॥

ન મે વિદુઃ સુરગણાઃ પ્રભવં ન મહર્ષયઃ ।

અહમાદિર્હિ દેવાનાં મહર્ષીણાં ચ સર્વશઃ ॥ ૧૦-૨॥

યો મામજમનાદિં ચ વેત્તિ લોકમહેશ્વરમ્ ।

અસમ્મૂઢઃ સ મર્ત્યેષુ સર્વપાપૈઃ પ્રમુચ્યતે ॥ ૧૦-૩॥

બુદ્ધિર્જ્ઞાનમસમ્મોહઃ ક્ષમા સત્યં દમઃ શમઃ ।

સુખં દુઃખં ભવોઽભાવઃ ભયં ચાભયમેવ ચ ॥૧૦-૪ ॥

અહિંસા સમતા તુષ્ટિઃ તપો દાનં ચશોઽયશઃ ।

ભવન્તિ ભાવા ભૂતાનાં મત્ત એવ પૃથગ્વિદ્યાઃ ॥ ૧૦-૫॥

મહર્ષયઃ સપ્ત પૂર્વે ચત્વારો મનવસ્તથા ।

મદ્ભાવા માનસા જાતાઃ યેષાં લોક ઈમાઃ પ્રજાઃ ॥ ૧૦-૬॥

એતાં વિભૂતિં યોગં ચ મમ યો વેત્તિ તત્ત્વતઃ ।

સોઽવિકમ્પેન યોગેન યુજ્યતે નાત્ર સંશયઃ ॥ ૧૦-૭॥

અહં સર્વસ્ય પ્રભવઃ મત્તઃ સર્વં પ્રવર્તતે ।

ઈતિ મત્વા ભજન્તે માં બુધા ભાવસમન્વિતાઃ ॥ ૧૦-૮॥

મચ્ચિતા મદ્રતપ્રાણાઃ બોધયન્તઃ પરસ્પરમ્ ।
કથયન્તશ્ચ માં નિત્યં તુષ્યન્તિ ચ રમન્તિ ચ ॥ ૧૦-૮॥

તેષાં સતતયુક્તાનાં ભજતાં પ્રીતિપૂર્વકમ્ ।
દદામિ બુદ્ધિયોગં તં येन મામુપયાન્તિ તે ॥ ૧૦-૧૦॥

તેષામેવાનુકમ્પાર્થમ્ અહમજ્ઞાનજં તમઃ ।
નાશયામ્યાત્મભાવસ્થઃ જ્ઞાનદીપેન ભાસ્વતા ॥ ૧૦-૧૧॥

અર્જુન ઉવાચ
પરં બ્રહ્મ પરં ધામ પવિત્રં પરમં ભવાન્ ।
પુરુષં શાશ્વતં દિવ્યમ્ આદિદેવમજં વિભુમ્ ॥ ૧૦-૧૨॥

આદૃસ્ત્વામૃષયઃ સર્વે દેવર્ષિર્નારદસ્તથા ।
અસિતો દેવલો વ્યાસઃ સ્વયં ચૈવ બ્રવીષિ મે ॥ ૧૦-૧૩॥

સર્વમેતદ્દતં મન્યે ચન્માં વદસિ કેશવ ।
ન હિ તે ભગવન્વ્યક્તિં વિદ્ધુર્દેવા ન દાનવાઃ ॥ ૧૦-૧૪॥

સ્વયમેવાઽત્મનાઽઽત્માનં વેત્થ ત્વં પુરુષોત્તમ ।
ભૂતભાવન ભૂતેશ દેવદેવ જગત્પતે ॥ ૧૦-૧૫॥

વક્તુમર્હસ્યશેષેણ દિવ્યા હ્યાત્મવિભૂતયઃ ।
યાભિર્વિભૂતિભિર્લોકાન્ ઇમાંસ્ત્વં વ્યાપ્ય તિષ્ઠસિ ॥ ૧૦-૧૬॥

કથં વિધામહં યોગિન્ ત્વાં સદા પરિચિન્તયન્ ।
કેષુ કેષુ ચ ભાવેષુ ચિન્ત્યોઽસિ ભગવન્મયા ॥ ૧૦-૧૭॥

વિસ્તરેણાઽત્મનો યોગં વિભૂતિં ચ જનાર્દન ।
ભૂયઃ કથય તૃપ્તિર્હિ શૃણ્વતો નાસ્તિ મેઽમૃતમ્ ॥ ૧૦-૧૮॥

શ્રીભગવાનુવાચ
હન્ત તે કથયિષ્યામિ દિવ્યા હ્યાત્મવિભૂતયઃ ।
પ્રાધાન્યતઃ કુરુશ્રેષ્ઠ નાસ્ત્યન્તો વિસ્તરસ્ય મે ॥ ૧૦-૧૯॥

અહમાત્મા ગુડાકેશ સર્વભૂતાશયસ્થિતઃ ।
અહમાદિશ્ચ મધ્યં ચ ભૂતાનામન્ત એવ ચ ॥ ૧૦-૨૦॥

આદિત્યાનામહં વિષ્ણુઃ જ્યોતિષાં રવિરંશુમાન્ ।
મરીચિર્મરુતામસ્મિ નક્ષત્રાણામહં શશી ॥ ૧૦-૨૧॥

વેદાનાં સામવેદોઽસ્મિ દેવાનામસ્મિ વાસવઃ ।
ઈન્દ્રિયાણાં મનશ્ચાસ્મિ ભૂતાનામસ્મિ ચેતના ॥ ૧૦-૨૨॥

રુદ્રાણાં શક્કરશ્ચાસ્મિ વિત્તેશો યક્ષરક્ષસામ્ ।
વસૂનાં પાવકશ્ચાસ્મિ મેરુઃ શિખરિણામહમ્ ॥ ૧૦-૨૩॥

પુરોધસાં ચ મુખ્યં માં વિદ્ધિ પાર્થ બૃહસ્પતિમ્ ।
સેનાનીનામહં સ્કન્દઃ સરસામસ્મિ સાગરઃ ॥ ૧૦-૨૪॥

મહર્ષીણાં ભૃગુરહં ગિરામસ્મ્યેકમક્ષરમ્ ।
યજ્ઞાનાં જપયજ્ઞોઽસ્મિ સ્થાવરાણાં હિમાલયઃ ॥ ૧૦-૨૫॥

અશ્વત્થઃ સર્વવૃક્ષાણાં દેવર્ષીણાં ચ નારદઃ ।
ગન્ધર્વાણાં ચિત્રરથઃ સિદ્ધાનાં કપિલો મુનિઃ ॥ ૧૦-૨૬॥

ઉચ્ચૈઃશ્રવસમશ્વાનાં વિહ્નિ મામમૃતોદ્ભવમ્ ।
ઐરાવતં ગજેન્દ્રાણાં નરાણાં ચ નરાધિપમ્ ॥ ૧૦-૨૭॥

આયુધાનામહં વજ્રં ધેનૂનામસ્મિ કામધુક્ ।
પ્રજનશ્ચાસ્મિ કન્દર્પઃ સર્પાણામસ્મિ વાસુકિઃ ॥ ૧૦-૨૮॥

અનન્તશ્ચાસ્મિ નાગાનાં વરુણો યાદસામહમ્ ।
પિતૃણામર્યમા યાસ્મિ યમઃ સંયમતામહમ્ ॥ ૧૦-૨૯॥

પ્રહ્લાદશ્ચાસ્મિ દૈત્યાનાં કાલઃ કલયતામહમ્ ।
મૃગાણાં ચ મૃગેન્દ્રોઽહં વૈનતેયશ્ચ પક્ષિણામ્ ॥ ૧૦-૩૦॥

પવનઃ પવતામસ્મિ રામઃ શસ્ત્રભૃતામહમ્ ।
ઝષાણાં મકરશ્ચાસ્મિ સ્રોતસામસ્મિ જાહ્નવી ॥ ૧૦-૩૧॥

સર્ગાણામાદિરન્તશ્ચ મધ્યં ચૈવાહમર્જુન ।
અધ્યાત્મવિદ્યા વિદ્યાનાં વાદઃ પ્રવદતામહમ્ ॥ ૧૦-૩૨॥

અક્ષરાણામકારોઽસ્મિ દ્વન્દ્વઃ સામાસિકસ્ય ચ ।
અહમેવાક્ષયઃ કાલઃ ધાતાઽહં વિશ્વતોમુખઃ ॥ ૧૦-૩૩॥

મૃત્યુઃ સર્વહરશ્ચાહમ્ ઉદ્ભવશ્ચ ભવિષ્યતામ્ ।
કીર્તિઃ શ્રીર્વાક્ય નારીણાં સ્મૃતિર્મેઘા ધૃતિઃ ક્ષમા ॥ ૧૦-૩૪॥

બૃહત્સામ તથા સામ્નાં ગાયત્રી છન્દસામહમ્ ।
માસાનાં માર્ગશીર્ષોઽહમ્ ઋતૂનાં કુસુમાકરઃ ॥ ૧૦-૩૫॥

ધૂતં છલયતામસ્મિ તેજસ્તેજસ્વિનામહમ્ ।
જયોઽસ્મિ વ્યવસાયોઽસ્મિ સત્ત્વં સત્ત્વવતામહમ્ ॥ ૧૦-૩૬॥

વૃષ્ણીનાં વાસુદેવોઽસ્મિ પાણ્ડવાનાં ધનંજયઃ ।
મુનીનામધ્યહં વ્યાસઃ કવીનામુશના કવિઃ ॥ ૧૦-૩૭॥

દણ્ડો દમયતામસ્મિ નીતિરસ્મિ જિગીષતામ્ ।
મૌનં ચૈવાસ્મિ ગુહ્યાનાં જ્ઞાનં જ્ઞાનવતામહમ્ ॥ ૧૦-૩૮॥

યચ્યાપિ સર્વભૂતાનાં બીજં તદહમર્જુન ।
ન તદસ્તિ વિના યત્સ્યાત્ મયા ભૂતં ચરાચરમ્ ॥ ૧૦-૩૯॥

નાન્તોઽસ્તિ મમ દિવ્યાનાં વિભૂતીનાં પરન્તપ ।
એષ તૂદ્દેશતઃ પ્રોક્તઃ વિભૂતેર્વિસ્તરો મયા ॥ ૧૦-૪૦॥

યદ્વિભૂતિમત્સત્ત્વં શ્રીમદ્ધૂર્જિતમેવ વા ।
તત્તદેવાવગચ્છત્વં મમ તેજોઽમ્શસમ્ભવમ્ ॥ ૧૦-૪૧॥

અથવા બહુનૈતેન કિં જ્ઞાતેન તવાર્જુન ।
વિષ્ટભ્યાહમિદં કૃત્સ્નમ્ એકાંશેન સ્થિતો જગત્ ॥ ૧૦-૪૨॥

ૐ તત્સદિતિ શ્રીમદ્ ભગવદ્ગીતાસુ ઉપનિષત્સુ બ્રહ્મવિદ્યાયાં યોગશાસ્ત્રે
શ્રીકૃષ્ણાર્જુનસંવાદે વિભૂતિયોગો નામ દશમોઽધ્યાયઃ ॥ ૧૦॥

With Blessings from:

Sri. Sri. Sugunendra Theertha Swamiji, Puthige Mutt, Udupi, India

Sri Krishna Vrundavana, NJ, USA

<http://krishnavrunda.org/>